

Ehdotus yhdistelmärangaistukseksi

Lausuntotiivistelmä

Ehdotus yhdistelmärangaistukseksi

Lausuntotiivistelmä

ISSN 1798-7105 verkkojulkaisu

ISBN 978-952-259-532-4 verkkojulkaisu

Helsinki 2016

KUVAILEHTI

Julkaisija	Oikeusministeriö Kriminaalipoliittinen osasto	Julkaisu-aika	27.9.2016
Tekijä(t)	Tuuli Herlin		
Julkaisun nimi	Ehdotus yhdistelmärangaistukseksi Lausuntotiivistelmä		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Oikeusministeriön julkaisu 40/2016		
Julkaisun teema	Mietintöjä ja lausuntoja		
Julkaisun osat/ kieliversiot	Lausuntotiivistelmä Liite: Lausuntopyyntö		
Tiivistelmä	<p>Oikeusministeriössä on valmisteltu ehdotus yhdistelmärangaistusta koskevaksi lainsäädännöksi. Yhdistelmärangaistus olisi uusi, vaarallisille rikoksensuojille tarkoitettu ehdottomasta vankeudesta ja sen jälkeisestä valvonta-ajasta koostuva seuraamus. Yhdistelmärangaistus korvaisi nykyisen koko rangaistusajan suorittamisen vankilassa.</p> <p>Oikeusministeriö on pyytänyt ehdotuksesta lausunnon 34 viranomaiselta tai järjestöltä ja saanut 24 lausuntoa. Tiivistelmän liitteenä on luettelo tahoista, joilta lausuntoa pyydettiin.</p> <p>Lähes kaikkien lausunnonantajien yleisarvot ehdotuksesta ovat myönteisiä. Lausunnoissa pidetään erittäin ongelmallisena nykyistä järjestelmää, jossa vaaralliset rikoksensuojat säännönmukaisesti vapautuvat suoraan yhteiskuntaan vailla minkäänlaista valvontaa. Toisaalta joissakin lausunnoissa myös epäiltiin yhdistelmärangaistukseen tuomittavien kykyä suorittaa vankeuden jälkeisestä valvonta-ajasta.</p> <p>Ehdotus sisälsi muutamia lainsäädännöllisiä ratkaisuja, joiden uudelleen arviointia useat lausunnonantajat pitivät tärkeänä. Tällaisia olivat mm. tehokkaan puuttumiskeinon lisääminen ehdotukseen tilanteissa, joissa valvonta-ajan velvollisuuksia on törkeästi rikottu, rangaistuksen koventamisperusteiden muuttaminen ehdotetusta, ehdonalaisten vapauden ja valvonta-ajan välisen suhteen selvittäminen sekä velvollisuuksien törkeän rikkomisen tekotapojen kirjaaminen lakiin. Muun muassa edellä mainittuja ehdotuksen kohtia on lausuntopalautteen perusteella jatkovalmistelussa muutettu.</p>		
Asiasanat	Rikosoikeus, rikosasiat, valvonta		
Asianumerot	OM 3/61/2010		
	ISSN (verkkojulkaisu) 1798-7105	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-259-532-4	
	Sivumäärä 28	Kieli suomi	URN-tunnus http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-532-4
Julkaisujen myynti/ jakelu	www.oikeusministerio.fi		

PRESENTATIONSBLAD

Utgivare	Justitieministeriet Kriminalpolitiska avdelningen	Utgivningsdatum 27.9.2016
Författare	Tuuli Herlin	
Publikationens namn	Förslag för kombinationsstraff Sammandrag av utlåtandena	
Publikationsseriens namn och nummer	Justitieministeriets publikation 40/2016	
Publikationens tema	Betänkanden och utlåtanden	
Publikationens delar/ språkversioner	Sammandrag av utlåtandena Bilaga: Begäran om remissyttrande (på finska)	
Referat	<p>Justitieministeriet har berett ett förslag till lagstiftning som gäller kombinationsstraff. Kombinationsstraffet är ett nytt straff, som kan dömas ut till en farlig återfallsförbrytare och som består av ovillkorligt fängelse och en därpå följande övervakningstid. Kombinationsstraffet ersätter ett fängelsestraff som avtjänas i sin helhet i fängelset.</p> <p>Justitieministeriet sände förslaget på remiss till 34 myndigheter eller organisationer och erhöll sammanlagt 24 remissyttranden. I detta sammandrag ingår en förteckning på de instanser som begäran om remiss sändes till.</p> <p>Nästan alla som gav ett remissyttrande ansåg att förslaget som helhet var positivt. I remissyttrandena framgick det att det nuvarande systemet, där farliga återfallsförbrytare i regel frigges direkt ut i samhället utan någon som helst övervakning, ansågs mycket problematiskt. Å andra sidan tvivlade en del av remissinstanserna på att de som döms till kombinationsstraff har kapacitet att klara av övervakningstiden som följer på fängelsestraffet.</p> <p>Förslaget innehöll några juridiska lösningar, som flera av remissinstanserna ansåg det vara viktigt att ompröva. Sådana var bl.a. att införa medel att ingripa när den övervakade grovt brutit mot sina skyldigheter, att ändra de föreslagna bestämmelserna om straffskärpning, att förtydliga förhållandet mellan villkorlig frigivning och övervakningstiden samt att definiera kriterierna för grov brott mot skyldigheter under övervakningstiden. Bland annat dessa punkter i förslaget har i den fortsatta beredningen ändrats till följd av remissyttrandena.</p>	
Nyckelord	Straffrätt, brottmål, övervakning	
Ärendenummer	OM 3/61/2010	
	ISSN (webbpublikation) 1798-7105	ISBN (webbpublikation) 978-952-259-532-4
	Sidantal 28	Språk finska URN http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-532-4
Beställningar/ distribution	www.oikeusministerio.fi	

SISÄLLYS

JOHDANTO.....	8
1 Lausunnonantajien yleisarviot ehdotuksesta.....	10
2 Lausunnoissa esitetyt ongelmat	12
2.1 Rangaistusajan suunnitelma	12
2.2 Valvonta-ajan sisältö	13
2.3 Päihteettömyys valvonta-aikana.....	13
2.4 Valvonta-ajan suorittamisesta kieltäytyminen.....	14
2.5 Täytäntöönpanon este.....	15
2.6 Törkeä velvollisuuksien rikkominen	15
2.7 Valvonta-ajan muunto vankeudeksi.....	15
2.8 Rangaistusajaksi lukeminen.....	17
2.9 Rangaistuksen koventamisperusteet.....	17
2.10 Muutoksenhaku	18
3 Lausunnonantajien muita havaintoja.....	19
4 Lausuntopalautteen vaikutus lakiesitykseen	22
LIITE	23

JOHDANTO

Oikeusministeriössä on valmisteltu yhdistelmärangaistusta koskeva lakiehdotus yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen kanssa. Yhdistelmärangaistus olisi vaarallisille rikoksenuusijoille tarkoitettu uusi seuraamus, joka koostuisi ehdottoman vankeuden suorittamisesta ja sen jälkeisestä valvonnasta. Rangaistus korvaisi voimassa olevaan seuraamusjärjestelmään sisältyvän koko vankeusajan suorittamisen vankilassa. Ehdotuksen taustalla on vakavan väkivallan vähentämistä selvittäneen laajalajaisen työryhmän mietintö, joka julkaistiin vuonna 2012 (Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 37/2012).

Oikeusministeriö pyysi keväällä 2016 lakiehdotuksesta lausunnon yhteensä 34 viranomaiselta tai järjestöltä ja sai 24 lausuntoa. Tiivistelmän liitteenä on lausuntopyyntö ja siihen sisältyvä luettelo tahoista, joilta lausuntoa pyydettiin tai joille varattiin tilaisuus lausunnon antamiseen.

Seuraavat tahot antoivat ehdotuksesta lausunnon:

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies

Helsingin hovioikeus

Helsingin kärjäoikeus

Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus

Lapin kärjäoikeus

Helsingin hallinto-oikeus

Valtakunnansyyttäjänvirasto

Länsi-Suomen syyttäjänvirasto

Itä-Suomen syyttäjänvirasto

Sisäministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö

Poliisihallitus

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikkö

Etelä-Suomen rikosseuraamusalue

Länsi-Suomen rikosseuraamusalue

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Vankiterveydenhuollon yksikkö, psykiatrinen vankisairaala

Niuvanniemen sairaala

Itä-Suomen yliopiston oikeustieteiden laitos

Suomen Lakimiesliitto

Suomen Asianajajaliitto

Suomen Tuomariliitto

A-klinikkasäätiö

Kriminaalihuollon tukisäätiö KRITS ry

Kris Etelä-Suomi ry

Korkein oikeus, valtioneuvoston oikeuskansleri, Helsingin hallinto-oikeus ja Lapin käräjäoikeus ilmoittivat, etteivät lausu asiasta. Helsingin yhdyskuntaseuraamustoimisto ja Suomenlinnan vankila antoivat Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen lausunnon yhteydessä oman lausuntonsa. Myös Vaasan vankila ja yhdyskuntaseuraamustoimisto antoivat ehdotuksesta erilliset kommenttinsa, jotka toimitettiin Länsi-Suomen rikosseuraamusalueen lausunnon yhteydessä.

1 Lausunnonantajien yleisarviot ehdotuksesta

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies pitää nykyistä tilannetta, jossa koko rangaistusta suorittavat vangit vapautuvat säännönmukaisesti vankilasta yhteiskuntaan vailla mitään valvontaa, erittäin ongelmallisena. Toivottavaa olisi, että esitetty toimintamalli toimisi myös käytännössä ja että vangit eivät kieltäytyisi nyt ehdotetusta valvonnasta. Apulaisoikeusasiamies arvioi ratkaisumallin edustavan rohkeaa tuotekehittelyä tilanteessa, jossa kokemukset koevapaudesta ja valvontarangaistuksesta eivät ole kovin pitkäaikaisia ja laaja-alaisia.

Helsingin kärjäoikeus katsoo, että ehdotettavan yhdistelmärangaistuksen merkitsemää järjestelmän ankaroitumista on pidettävä esityksen tavoitteet huomioon ottaen hyväksyttävänä.

Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus pitää esitystä ja sen tavoitteita yleisesti ottaen kannatettavina.

Valtakunnansyyttäjänvirasto pitää esitysluonnoksen keskeisiä tavoitteita ja ehdotuksia kannatettavina. Valvonnan puuttuminen koko rangaistusajan vankilassa suorittaneilta on selvä epäkohta.

Sisäministeriön poliisiosasto pitää esitystä kannatettavana. Esitys vastaa keskeisesti vangin uusimisriskin kannalta tärkeään nivelvaiheeseen eli asteittaisen vapautumisen alkuun, jota yhdistelmärangaistuksessa valvonta-ajan toimenpiteillä seurattaisiin. Poliisiosasto pitää tärkeänä, että valvonta-ajan toimivuutta vakavien uusintarikosten vähentämisessä seurataan mahdollisen lakimuutoksen jälkeen ja järjestelmää jatkokehitetään tarvittaessa seurannasta ilmenevien seikkojen perusteella.

Poliisihallitus pitää esitystä kannatettavana eikä sillä ole esitykseen huomautettavaa.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö pitää esitystä hyvin valmisteltuna. Koko rangaistusta suorittavat vangit tarvitsevat erityisen vahvaa tukea ja kontrollia vankilan jälkeen ja siihen tuleva yhdistelmärangaistus antaa mahdollisuuden ja keinoja.

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikkö huomauttaa, ettei koko rangaistusta suorittavilla onnistu pakollinen eikä vapaaehtoinen valvottu koevapaus. Tätä taustaa vasten ja heidän uusimisalttiutensa huomioon ottaen vaarallisten rikosentekijöiden selviytymistä esitetystä valvonta-ajasta päätymättä kesken vankilaan voidaan pitää mahdottomana.

Etelä-Suomen rikosseuraamusalue toteaa, ettei uuden esitetyn seuraamuksen käyttöönottoa voida varauksetta kannattaa. Vaikka yhdistelmärangaistus saattaisikin vähentää uusintarikollisuutta, koskee esitetty uudistus ja sen käyttöala vain hyvin pientä vankiryhmää. Uudistuksen yhteiskunnallinen kokonaisvaikutus mm. rikollisuuden määrään jäisi täten verrattain vähäiseksi, eikä näin ollen liene erityistä syytä ankaroida nykyistä seuraamusjärjestelmää näin merkittävästi.

Vaasan vankila ja yhdyskuntaseuraamustoimisto pitävät uudistusta kokonaan rangaistusta suorittavien asteittaisesta vapauttamisesta hyvänä, mutta arvioivat heidän tosiasiallisen rangaistusaikansa pidentymisen tarkoituksenmukaisuuden jäävän hie-man epäselväksi.

Helsingin yhdyskuntaseuraamustoimiston ja Suomenlinnan vankilan lausunnonantajat eivät kannata uuden esitetyn seuraamuksen käyttöönottoa. Vaikka koko rangaistusta suorittamaan määrättyjä vankeja on vähän ja he ovat erityisen ongelmallisia / sairaita rikoksen uusijoita, ei liene kuitenkaan erityistä syytä nykyisen rangaistusjärjestelmän ankaroitamiseen ja jälleen uuden rangaistusmuodon aloittamiseen hyvin pienelle ihmisjoukolle.

Itä-Suomen yliopisto pitää ehdotettavaa uudistusta erittäin kannatettavana. Pakollinen valvonta-aika olisi omiaan edesauttamaan seuraamusjärjestelmälle asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos katsoo, että vuoden valvonta-aika uutena vankeusrangaistuksen jälkeen tulevana jatkoseuraamuksena vaarallisiksi arvioituille rikollisille on kannatettava uudistus, vaikkakin esitetty muutos ankaroitaisi jonkin verran nykyistä rangaistusjärjestelmää.

Suomen Asianajajaliitto yhtyy ehdotuksessa esitettyyn näkemykseen siitä, että koko rangaistusaikaa suorittavat vangit tarvitsevat vapautuessaan erityistä tukea. Asianajajaliitto pitää onnistuneena ehdotettua yhdistelmää, jossa vapautumisen jälkeen olisi vuoden mittainen valvonta-aika.

Suomen Lakimiesliitto pitää esitystä yhdistelmä-rangaistusta koskeväksi lainsäädännöksi yleisesti ottaen kannatettavana. Koko rangaistuksen vankilassa suorittavat vangit muodostavat vähälukuisen, mutta vaarallisen ryhmän, joiden uusintarikollisuuden vähentämiseksi tulee löytää mahdollisimman tehokkaita keinoja.

Suomen Tuomariliitto pitää esitystä ja sen tavoitteita yleisesti ottaen kannatettavina.

A-klinikkasäätiö pitää esitystä hyvin perusteltuna ja kannattaa yhdistelmä-rangaistuksen käyttöönottoa jo siitä syystä, että pitkän vankeustuomion jälkeen vankien sopeutuminen yhteiskuntaan on erityisen haastavaa.

Niuvanniemen sairaala pitää ehdotettuja lainuudistuksia erittäin perusteltuina, koska tavoitteena näyttäytyy nimenomaan rikoksien uusinnan ehkäisy, vapautumiseen valmistautuminen vankeusrangaistuksen jälkeen ja vapaudessa menestymisen tukeminen.

Kriminaalihuollon tukisäätiö pitää vuoden pituista valvonta-aikaa perusteltuna uusintarikollisuuden vähentämisen näkökulmasta. Se merkitsisi kuitenkin käytännössä rangaistuksen selvää ankaroitamista, mitä säätiö ei pidä hyvänä kriminaalipolitiikkana.

2 Lausunnoissa esitetyt ongelmat

Ehdotus sisälsi joitakin lainsäädännöllisiä ratkaisuja, joiden uudelleen arviointia usea lausunnonantaja piti tärkeänä. Ongelmia nähtiin lähinnä seuraavissa asioissa:

2.1 Rangaistusajan suunnitelma

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies kiinnittää huomiota siihen, että rangaistusajan suunnitelmassa (8 §) voidaan antaa valvottavan tietyllä alueella liikkumista ja tiettyjen henkilöiden tapaamisia koskevia määräyksiä. Niiden sisällyttäminen seuraamukseen olisi syytä nimenomaisesti mainita myös valvonnan sisältöä koskevissa 1 luvun yleisissä säännöksissä, koska kyse voi olla merkittävistä rajoituksista valvottavan toimintaan.

Itä-Suomen syyttäjänvirasto esittää kysymyksen avustajan tarpeellisuudesta rangaistusajan suunnitelmaa ja aikataulua laadittaessa. Kysymys on erityisesti velvollisuuksien rikkomisen seuraamusten ymmärtämisestä. Ainakin suunnitelman tiedoksianto ja sen sisällön kirjaamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö korostaa valvonta-ajan rangaistusajan suunnitelman tekemistä yhteistyössä lähtövankilan virkamiesten, yhdyskuntaseuraamustoimiston valvojan ja tuomitun kanssa.

Keskushallintoyksikkö toivoo lisäksi täsmällisempää sääntelyä siitä, mitä oikeudella selvittää toimintaan osallistumispaikan soveltuvuus tarkoitetaan.

Helsingin yhdyskuntaseuraamustoimisto ja Suomenlinnan vankila esittävät valvonta-ajan valmistelua koskevaan pykälään mainintaa valvojan ottamisesta mukaan rangaistusajan suunnitelmaa laadittaessa.

Kriminaalihuollon tukisäätiö esittää kysymyksen siitä, onko rangaistusajan suunnitelman valmistelijoilla vankiloissa riittävästi tietoa riskiarvioinnin sisällöstä ja siitä nousevista tukitarpeista. Ehdotuksen mukaan vangille tehtäisiin vankiterveydenhuollossa arvio riskistä syyllistyä väkivaltarikokseen (9 §).

A-klinikkasäätiö muistuttaa Rikosseuraamuslaitoksen ja muiden viranomaisten yhteistyöstä valvonta-aikaa suunniteltaessa. Yksilöllistä räätälöintiä tarvitaan, mutta jo ennen lain voimaantuloa olisi paikallaan sopia esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriön, Kansaneläkelaitoksen, työhallinnon ja muiden keskeisten viranomaisten kanssa siitä, että näiden omat hallinnolliset säädökset ja ohjeet kattaisivat myös yhdistelmä-rangaistukseen tuomittujen sosiaali- ja terveysturvan.

2.2 Valvonta-ajan sisältö

Helsingin hovioikeus pitää yhdenvertaisuusperiaatteen kannalta ongelmallisena, jos rangaistuksen sisältö vaihtelee vankien sosiaalisen tilanteen perusteella. Yleisesti ottaen näyttää siltä, että riittävän vakaat asunto-olot ovat edellytyksenä valvonnan toteutumiselle. Kaikilla pitkäaikaisvangeilla tällaiseen tuskin on mahdollisuuksia.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää hyvänä, että valvonta-ajan sisältö määriteltäisiin yksilöllisesti rangaistusajan suunnitelmassa. On samoin hyvä, että valvonnan tiukentaminen ja mahdollinen valvonta-ajan muuntaminen jälleen vankeudeksi määriteltäisiin tapauskohtaisesti.

Ministeriö pitää tärkeänä sitä, että yhdistelmä-rangaistuksen valvonta-aika voitaisiin panna täytäntöön myös päihdekuntoutusta järjestävässä laitoksessa. Päihdeongelman hoidossa pelkkä valvonta ei ole riittävä toimenpide ja kuntoutuksen lisäksi tarvitaan myös hoitoa. Jos valvottava suorittaa valvonta-aikaa hoitolaitoksessa, tulisi mahdolliseen retkahtamiseen suhtautua kuntoutussuunnitelman mukaisesti.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö esittää harkittavaksi mahdollisuutta poistaa tekninen valvonta yksilöllisen harkinnan perusteella, mikäli valvottavan olosuhteet ja valvontaan sitoutuminen antavat tähän mahdollisuuden esimerkiksi puolen vuoden kuluttua valvonnan alkamisesta.

2.3 Päihteettömyys valvonta-aikana

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies toteaa esityksen päihteettömyysvelvollisuuden (5 §) olevan varsin lievä ja rajattu. Päihteettömyysvelvollisuudessa on kyse esityksen tavoitteiden kannalta erittäin olennaisesta asiasta. Päihteettömyys valvonta-aikana on merkittävin yksittäinen väkivaltarikoksen uusimiseen vaikuttava seikka. Mikään ei estäne säännöksen muotoilua siten, että vähäisen alkoholinkäytön ei tarvitsisi johtaa valvonta-ajan muuttamiseen vankeudeksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa valvonta-ajan rajattua päihteettömyysvelvollisuutta. Päihteiden käytön kieltäminen kokonaan ei välttämättä tuottaisi toivottua tulosta, jos muuten moitteeton valvonta-aika olisi muunnettava vankeudeksi vähäisenkin alkoholin käytön vuoksi.

A-klinikkasäätiön mukaan päihteiden käytön rajattu kieltäminen saattaa olla käytännössä ongelmallista, jos valvottavalla on tai on ollut vakavia ongelmia päihteiden käytössään. Lisäksi säätiö muistuttaa siitä, että kuntouttavan päihdehuollon yksiköissä päihteiden käyttö ja hallussapito on pääsääntöisesti kokonaan kiellettyä. Jos valvonta-aika pannaan täytäntöön päihdehuollon laitoksessa, asia pitäisi ottaa huomioon valvontasuunnitelmaa asiakkaan kanssa laadittaessa.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö pitää asunnossa pysymisen velvollisuutta ja mahdollisuutta käyttää alkoholia hankalana. Alkoholin käytön salliminen muodostaa riskin asunnossa pysymisen velvoitteelle ja voi johtaa näin rikkomuksiin ja lopulta muuttoon.

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikkö katsoo, että rangaistuksesta selviytymistä ei edistä sekään, että valvonta-aikana ei edellytettäisi ehdotonta päihteettömyyttä.

Kriminaalihuollon tukisäätiö pitää perusteltuna päihteettömyysvaatimusta, joka on lievempi kuin koevapaudessa noudatettava.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos korostaa, että päihteiden käytön ehkäisyyn on kiinnitettävä erityistä huomiota, koska uusintarikokset useimmiten tehdään päihtyneenä. Kun valvotussa vapaudessa olevan vangin terveydentilaa, työ- ja toimintakyvyn kehitystä, päihteettömyyttä ja lääkkeiden käyttöä seurataan, valvotaan ja arvioidaan, on vangin aiempien terveystietojen tietäminen olennaista.

2.4 Valvonta-ajan suorittamisesta kieltäytyminen

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies huomauttaa, että vangin pitäminen vankilassa valvonta-ajan suorittamisesta kieltäytymisen vuoksi (11 §) on vapaudenmenetyks, josta tulisi nimenomaisesti ja selkeästi säätää laissa.

Helsingin hovioikeus arvioi, että uudistuksen sisällöksi jää usein vain vapautumisen myöhentäminen yhdellä vuodella. Vankia ei uudenkaan järjestelmän aikana voida sijoittaa valvontaan samoista syistä joiden takia pakollinen valvottu koevapaus poistettiin, ts. laitostumisen, päihdeongelmien, sairauden tai yleisen passivoitumisen vuoksi.

Valtakunnansyyttäjänvirasto esittää lakiehdotuksen 11 §:n sanamuotoa tarkennettavaksi ilmaisulla ”syyttäjän vaatimuksesta”. Ehdotuksen mukaan Rikosseuraamuslaitoksen on tehtävä syyttäjälle esitys valvonta-ajan muuntamisesta ehdottomaksi vankeudeksi tuomion täytäntöönpanon estämisen johdosta.

Länsi-Suomen rikosseuraamusalue toteaa, että tuomitun sitoutumisessa saattaa tapahtua muutoksia toimeenpanon aikana, eikä tilannetta ole ennakoitu ehdotetuissa säännöksissä. Tuomitun ja tämän perheen olosuhteissa saattaa tapahtua muutoksia verrattain pitkän valvonta-ajan kuluessa siten, että samassa asunnossa asuva peruuttaa aikaisemmin antamansa suostumuksen. Menettely tällaisessa tilanteessa jää esityksen perusteella epäselväksi.

Itä-Suomen syyttäjänvirasto kysyy, onko muuntosuhde 11 §:n tapauksissa harkinnanvarainen? Tätä lausunnonantaja pitäisi yhdenvertaisuuden ja ennakoitavuuden kannalta ongelmallisena. Esityksestä ei myöskään löydy suoraa vastausta siihen, kuinka asian käsittelemiseen otettava aika huomioidaan.

2.5 Täytäntöönpanon este

Suomen Asianajajaliitto pitää valvonta-ajan muuntoa ehdottomaksi vankeudeksi liian ankarana seuraamuksena, jos kysymyksessä on ehdotuksessa todetuin tavoin laitoshoidon vaativa sairaus tai tapaturma (16 §). Sairaus tai tapaturma ovat lähtökohdaisesti valvottavasta riippumattomia syitä eikä valvottava näin ollen voi vaikuttaa niihin itse. Asianajajaliitto esittää, että pykälän sisältöä pohdittaisiin uudestaan.

Helsingin hovioikeus katsoo, että täytäntöönpanon esteen lakattua tulisi olla mahdollisuus valvonta-ajan uudelleen aloittamiseen, jos este on poistunut. Siksi olisi syytä harkita lainkohdan tarkistamista siten, että Rikosseuraamuslaitos voisi esteen lakattua ryhtyä toimenpiteisiin valvonnan jatkamiseksi, samaan tapaan kuin voitaisiin menetellä 11 §:n mukaan (kieltäytymistilanteet).

2.6 Törkeä velvollisuuksien rikkominen

Itä-Suomen syyttäjänvirasto esittää 19 §:stä samat muuntosuhteen harkinnanvaraisuutta koskevat kysymykset kuin valvonta-ajan suorittamisesta kieltäytymistä koskevan 11 §:n kohdalla. Valvottavan oikeusturvan kannalta on olennaista, että hän tietää seuraukset molemmissa tapauksissa.

Suomen Asianajajaliitto näkee legaliteettiperiaatteen kannalta ongelmallisena, että ehdotettuun säädöstekstiin ei ole kirjattu, mitä 19 §:n törkeällä velvollisuuksien rikkomisella tarkoitetaan.

2.7 Valvonta-ajan muunto vankeudeksi

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies kiinnittää huomiota siihen, ettei valvonta-ajan suorittamisesta kieltäytymisen (11 §), valvonnan esteen (16 §) ja törkeän velvollisuuksien rikkomisen (19 §) erilaisille seuraamuksille ja niiden laskentatavoille ilmene esityksessä perusteita.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies kysyy myös, voidaanko valvottava esityksen mukaan riittävän nopeasti siirtää vankilaan silloin, kun hän on rikkonut törkeästi velvollisuuksiaan esimerkiksi irrottamalla valvontalaitteen ja hänen väkivaltariskinsä arvioidaan olevan korkea ja nousemassa päihteiden käytön takia?

Helsingin hovioikeus huomauttaa, ettei vankeudeksi muunnettu valvonta-aika enää välittömästi perustuisi siihen rikolliseen tekoon, josta vanki on tuomittu vankeuteen. Hovioikeuden mukaan kysymyksessä on vain täytäntöönpano-oikeudellinen seuraamus, jonka perusteena on se, että vanki ei myötävaikuta vapautteen sopeuttamiseensa tai täytäntöönpanon jatkamiselle on este.

Hovioikeus kiinnittää huomiota myös siihen, että vankeudeksi muuntamisen enimmäiskesto määräytyisi velvollisuuksien rikkomisen eikä tuomitsemisen ajankohdan mukaan. Tämä perusteluissa esitetty kanta on hovioikeuden käsityksen mukaan monin tavoin ongelmallinen. Voi esimerkiksi olla vaikeaa määritellä jotakin yksittäistä ajankohtaa, jona valvottavan voidaan katsoa törkeästi rikkoneen velvollisuuksiaan.

Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeus katsoo, että velvollisuuksien törkeän rikkomisen tilanteessa valvottava tulisi voida heti vangita tuomioistuimen päätöksellä syyttäjän esityksestä. Törkeä velvollisuuksien rikkominen on viite siitä, että valvottava ei ole sitoutunut rikoksettomaan elämään.

Valtakunnansyyttäjänvirasto korostaa velvollisuuksien törkeän rikkomisen (19 §) käsitteilyssä sitä, että Rikosseuraamuslaitoksen syyttäjälle antaman selvityksen tulee olla riittävän kattava ja sen tulee sisältää kaikki asian arvioimisen kannalta merkitykselliset tiedot.

Länsi-Suomen rikosseuraamusalue huomauttaa, että Rikosseuraamuslaitokselta odotettavat toimenpiteet tuomitun rikkoessa velvollisuuksiaan jäävät tulkinnanvaraisiksi.

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikkö katsoo, että ehdotuksen tavoitteisiin päästäisiin paremmin ja hallinnollisesti kevyemmin, jos käyttöön otettaisiin vuoden valvonta-aika esitetyllä tavalla, mutta ilman esitetyjä sanktioita rikkomistapausten varalta. Esityksessä kaavailtujen ehtojen noudattaminen vuoden valvonta-ajan olisi kenelle tahansa mahdotonta saatikka lain tarkoittamalle kohderyhmälle, jonka kyky sitoutua yhteiskunnan normistoon on jo lähtökohtaisesti heikkoa. Ainakin valvonta-ajan muuntaminen vankeudeksi olisi lausunnonantajan mukaan aiheellista poistaa. Kun muunnettu vankeus tulisi suorittaa kokonaan vankilassa, se on ankaruudeltaan aina vain kohtuuttomampi suhteessa rikkomuksen moitittavuuteen. Joka tapauksessa vankeudeksi muuntaminen esityksessä ehdotetulla tavalla olisi menettelyllisesti aivan liian raskas.

Lausunnonantaja pitää myös outona, että henkilö, joka on rikkonut velvollisuutta pysyä asunnossaan, otetaan kiinni ja palautetaan asuntoonsa. Voinee pitää epätodennäköisenä, että hän pysyisi asunnossaan kuuliaisesti jatkossakaan.

Suomen Lakimiesliitto katsoo, että mikäli valvottava rikkoo esityksen 19 §:n mukaisesti törkeästi velvollisuuksiaan, tulisi hänet voida heti vangita tuomioistuimen päätöksellä syyttäjän esityksestä. Esityksen mukaan tällaista mahdollisuutta ei ole, vaan törkeässä velvollisuuden rikkomistapauksessa jäljellä oleva valvonta-aika muutetaan tuomioistuimen päätöksellä vankeudeksi, mutta tämä on täytäntöönpantavissa vasta päätöksen jälkeen. Ennen tätä on tarpeen olla turvaamistoimenpiteenä välitön vangitseminen.

Myös *Suomen Tuomariliitto* katsoo, että velvollisuuksien törkeän rikkomisen tilanteissa valvottava tulisi voida heti vangita tuomioistuimen päätöksellä syyttäjän esityksestä.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos pitää tärkeänä, että päihteiden käytöstä aiheutuvat sanktiot määriteltäisiin mahdollisimman tehokkaiksi päihteiden käytön ehkäisyn näkökulmasta.

2.8 Rangaistusajaksi lukeminen

Eduskunnan oikeusasiamies huomauttaa, että rangaistusajaksi lukemista koskevassa 22 §:ssä ei ole säännöstä valvonta-ajan hyväksi lukemisesta tai lukemattomuudesta rangaistusajaksi siltä ajalta, kun käsitellään vankeudeksi muuttamista velvollisuuden rikkomisen perusteella ja kyse ei ole 4 §:n asunnossa pysymisvelvollisuuden rikkomisesta. Vastaava säännös puuttuu muutettaessa valvonta-aika vankeudeksi esteen johdosta. Lisäksi on epäselvää, luetaanko valvonta-ajat rangaistusajaksi tuomioistuimen päätöspäivään asti ja kuka päättää niiden rangaistusajaksi lukemisesta.

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikkö arvioi, että rangaistusajan lukemista koskevassa 22 §:ssä ehdotettu menettely on työläs. Siihen tulisi lausunnonantajan mukaan ehdottomasti hakea jokin järkevämpi menettely.

2.9 Rangaistuksen koventamisperusteet

Helsingin kärjäoikeus kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettu rikoslain 2 c luvun 12 §:n 1 momentti sisältää rangaistuksen koventamisperusteen. Kärjäoikeuden mukaan ehdotettu koventamisperuste voisi tulla sovellettavaksi muulloinkin kuin vain yhdistelmärankaistusta määrättäessä, minkä vuoksi tulisi harkita tämän sijoittamista rikoslain 6 luvun 5 §:ään muiden koventamisperusteiden kanssa.

Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus katsoo, että rikoslain 2 c luvun 12 §:n ehdotetun koventamisperusteen soveltamisedellytyksiä ei tulisi kytkeä siihen, milloin syyte on nostettu. Tämä voisi johtaa tuomittavien eriarvoiseen asemaan ottaen huomioon, että lievemmissä ja yksinkertaisissa asioissa syyttäjä ehtii nostaa syytteen nopeammin, kun sitä vastoin vakavissa ja monimutkaisissa asioissa esitutkinta ja syyteharjonta kestävät pidempään.

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikkö puuttuu siihen, että koventamisperusteen käyttö riippuisi syytteen nostamisesta valvonta-aikana. Lausunnonantaja kysyy, onko järkevää perustetta poistaa nykyistä kolmen vuoden määräaika koventamisperusteen käytölle.

Lisäksi menettely jää epäselväksi, jos tuomitaan ehdottomaan vankeusrangaistukseen valvonta-aikana ja samalla ehdonalaisessa vapaudessa ollen tehdystä rikoksesta tai rikoksista. Käytetäänkö sekä koventamisperustetta että määrätään jäännösrankaistus kokonaan tai osaksi täytäntöön pantavaksi?

Suomen Tuomariliitto katsoo, että rangaistuksen koventamisperusteen soveltamisedellytyksiä ei tulisi kytkeä siihen, milloin syyte on nostettu. Tämä voisi johtaa tuomittavien eriarvoiseen asemaan.

Myös *Suomen Lakimiesliitto* katsoo ehdotetun rikoslain 2 c luvun 12 §:n voivan johtaa tuomittavien eriarvoiseen asemaan. Koventamisperusteeksi tulisi riittää, että teko on tehty valvonta-aikana.

Itä-Suomen yliopisto korostaa, että ehdotettavan koventamisperusteen lisäksi sovelletaan myös rikoslain 6 luvun 5 §:n 1 momentin 5 kohtaa, jos myös tämän säännöksen soveltamisen edellytykset täyttyvät. Koventamisperusteiden soveltamisen kriminaalipoliittinen perusta on erilainen, mistä syystä kummankin perusteen soveltamisen edellytysten täytyessä tulee koventamisperusteena käyttää molempia.

2.10 Muutoksenhaku

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies huomauttaa, että ehdotuksesta puuttuu selkeä säännös oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutuksesta täytäntöönpanoon. On epäselvää, mitä on tarkoitettu 30 ja 31 §:ssä olevalla viittauksella yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 91 §:ään.

Länsi-Suomen rikosseuraamusalue huomauttaa, ettei noutoa ole säädetty muutoksenhaun alaiseksi asiaksi yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetussa laissa.

3 Lausunnonantajien muita havaintoja

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies huomauttaa, ettei esityksessä oteta yksiselitteisesti kantaa siihen, miten valvonta on tarkoitus käytännössä järjestää ja käytetäänkö valvonnassa tukipartioita. Tukipartioilla pystytään sekä tehostamaan valvontaa että antamaan tukea valvottavalle.

Oikaisuvaatimuksia koskevassa viittaussäännöksessä on virheitä. Täytäntöönpanojohtajan tekemästä rangaistusajaksi lukemista koskevan päätöksen muutoksenhausta on säädetty eri tavalla kuin vankeuslaissa. Vankeuslain mukaan täytäntöönpanojohtajan itse tekemästä rangaistusajaksi lukemista koskevasta päätöksestä valitetaan suoraan hallinto-oikeuteen ilman oikaisuvaatimusmenettelyä.

Helsingin hovioikeus toteaa, että täytäntöönpanoviranomaisen tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa valvonta-ajan sisältöön ja siten myös vangin edellytyksiin selviytyä valvonta-ajasta on merkittävä. Käytännössä voi olla niin, että rangaistuksen sisällöstä päättää tosiasiaassa tuomioistuimen sijasta täytäntöönpanoviranomainen. Tätä voidaan pitää ongelmallisena.

Helsingin käräjäoikeuden mukaan esityksessä olisi selvyiden vuoksi syytä tuoda nimenomaisesti esille se, ettei yhdistelmä-rangaistus edellytä rikosentekijän suostumusta. Ehdotettava valvonta-aika sisältää samoja elementtejä kuin valvontarangaistus, joka edellyttää suostumusta.

Käräjäoikeus pitää ehdotettavaa rikoslain 2 c luvun 11 §:n 3 momentin sisältöä vaikeaselkoisena (yhdistelmä-rangaistuksen kanssa samaan aikaan täytäntöön pantavana oleva määräaikainen vankeusrangaistus).

Myös *Itä-Suomen syyttäjänvirasto* pitää ehdotettavaa rikoslain 2 c luvun 11 §:n 3 momenttia vaikeaselkoisena.

Länsi-Suomen syyttäjänvirasto huomauttaa, että viime vuosikymmeninä toteutettujen lukemattomien osittaisuudistusten takia järjestelmästä on tullut tilkkutäkkimäisen hajanainen ja vaikeasti hallittava. Syyttäjälle on asetettu yhä enemmän seuraamuksia koskevaa aloitteenteko- ja kannanottovelvollisuutta.

Itä-Suomen syyttäjänvirasto kysyy, luettaisiinko matkustuskiellon aika valvonta-aikaan? Esityksen mukaan uuden rikoksen epäilystä johtuvaa tutkintavankeusaikaa ei luettaisi yhdistelmä-rangaistuksen valvonta-aikaan.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö kiinnittää huomiota yhdistelmä-rangaistuksen päättymistä koskevan säännöksen kirjoitussisältöön: voidaanko valvontavälineet poistaa ja vapauttamisasiakirjat antaa ennen kuin rangaistus on kokonaan suoritettu?

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikkö kiinnittää huomiota siihen, että vaikka koko rangaistus suoritetaan kokonaan, vapautuu noin kolmannes tästä ryhmästä kuitenkin ehdonalaiseen vapauteen, koska tuomituilla on samalla kertaa suoritettavana muitakin määräaikaista vankeusrangaistuksia. Sinänsä luopuminen koko

rangaistusta suorittavan mahdollisuudesta päästä ehdonalaiseen vapauteen on tarkoituksenmukaista.

Lisäksi se, että tutkintavankeusaika ei valvonta-aikana kuluisi, on ajan laskennan kannalta monimutkainen järjestely sekä täysin epäyhtenäinen rangaistuksen suorittamisen ja ehdonalaisen vapauden suhteen.

Täytäntöönpanoyksikön kannan mukaan etsintäkuuluttamisen tulisi kuulua vankilalle. Esityksessä jää epäselväksi, mikä taho Rikosseuraamuslaitoksessa vastaa siitä.

Lisäksi sääntely siitä, että valvonta-aikana suoritettavaksi tuleva uusi vankeusrangaistus katkaisisi valvonta-ajan on täytäntöönpanollisesti monimutkainen ja hankala sekä myös epäyhtenäinen ehdonalaisen vapauden suhteen.

Etelä-Suomen rikosseuraamusalueen mukaan nykytilanteessa olisi tarkoituksenmukaisempaa pohtia jo olemassa olevien keinojen, kuten valvotun koevapauden, käytön laajentamista tälle pienelle kohderyhmälle ja esimerkiksi mahdollisuuksia siirtää heitä avoimpiin laitosolosuhteisiin rangaistuksen loppupuolella reilusti ennen valvottua koevapautta sen valmistelua varten.

Lausunnonantaja huomauttaa, että asiakkaalta tarvitaan lupa kirjata tarvittavat lääketiedot asiakastietojärjestelmään (12 § 1 mom 4 kohta). Tämän pitäisi näkyä säännöksissä.

Länsi-Suomen rikosseuraamusalue pitää merkityksellisenä kysymyksenä sitä, mikä taho vastaa täytäntöönpanosta Rikosseuraamuslaitoksessa. Koska valvonta toimeenpannaan vapaudessa, voisi vastuutahoksi määräytyä yhdyskuntaseuraamus-toimisto. Toisaalta kyseiset henkilöt ovat erityisen tuen ja kuntoutuksen tarpeessa. Rangaistusajan kokonaishallinnan säilyminen saattaisi puoltaa vankilan vastuunottoa täytäntöönpanosta.

Lausunnonantaja katsoo Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehille ehdotetun voimankäyttöoikeuden ja turvatarkastuksen tarpeellisuuden sekä käyttöalan jäävän verrattain epäselviksi, koska tuomittua ei ole mahdollista tavata tai testata asunnolla taikka palauttaa vankilalle velvollisuuksien rikkomista epäiltäessä.

Lisäksi Länsi-Suomen rikosseuraamusalue katsoo, että toimivalta rangaistusajan suunnitelman vahvistamisessa ja muuttamisessa tulisi jättää avoimeksi siten, että työnjako myös valmistelevien toimenpiteiden suhteen olisi Rikosseuraamuslaitoksessa sisäisesti sovittavissa.

Itä-Suomen yliopisto arvioi, että rikoslain 2 c luvun 11 §:n muotoilu voi johtaa seka-vaan tuomitsemiskäytäntöön tai lieventää rangaistuksia. Lakitekstissä olisi syytä korostaa, että henkilö tuomitaan ehdottomaan vankeusrangaistukseen ja sen lisäksi vankeusrangaistuksen täytäntöönpanon jälkeiseen yhden vuoden valvontaan.

Lisäksi lausunnonantaja painottaa erityisen huomion kiinnittämistä valvojien koulutukseen. Erikoistumiskoulutus on syytä aloittaa ennen kaavailtua lain soveltamista.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos esittää, että vankien terveydenhuolto valvotun vapauden aikana järjestetään osana Vankiterveydenhuollon yksikön palveluita mm. aiemman potilastietohistorian sekä heidän erityistarpeisiinsa perehtyneen terveydenhuollon henkilökunnan nimissä. Ehdotuksessa esitettyjen arvioiden mukaan vuo-

sittainen valvotussa vapaudessa olevien määrän sisällyttäminen VTH:n potilaiden piiriin ei tuo VTH:lle merkittäviä kustannuksia, mutta lisää esimerkiksi vankien työ- ja toimintakyvyn arvioinnin jatkumoa ja edesauttaa kuntoutuksen ja terveydenhoidon ennaltaehkäisevien toimien suunnittelua ja seuranta merkittävässä siirtymävaiheessa.

Lisäksi laitos pitää tärkeänä, että ennen valvonta-ajalle pääsyä vangille tehdään kuntoutussuunnitelma, joka sisältää valvonnan lisäksi erityisesti yksilöllisen hoidon tarpeen arvioon perustuvat hoidot ja kuntoutukset.

Niuvanniemen sairaalan mukaan vankilasta hoitoa varten vapautettavien kohdalla tulisi säädöksin mahdollistaa sellainen yhteistyö, ettei riskitietoa voisi jäädä ottamatta huomioon. Säädöksin tulisi selventää sekä tarpeellista viranomaisten tietojen vaihtoa että vankipotilaan kohtelua koskevat kohdat silloinkin, kun vankipotilas on mielenterveyslain mukaisesti määrätty tahdosta riippumattomaan hoitoon. Lausunnonantaja ehdottaa psykiatriseen hoitoon vankilan ulkopuolelle (valtion mielisairaalaan) sijoitettujen vankien kohtelun ottamista tarkasteluun.

Kriminaalihuollon tukisäätiö korostaa, että vankeuden aikaisella kuntoutustyöllä rakennetaan edellytyksiä vankeuden jälkeisen ajan onnistumiselle kaikkien kohdalla, mutta erityisesti tämän huono-osaisen ja huonokuntoisen, erittäin haastavan kohdeyhmän kanssa. Pelkästään valvonta-aikana tapahtuva kuntoutus ei ole riittävää, vaikka aika olisi pitkä.

Lisäksi säätiön mukaan yksityiskohtaisissa perusteluissa olisi hyvä viitata sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) ja lain yhteistyövelvoitteisiin sosiaalihuollon tarpeen arvioimiseksi.

4 Lausuntopalautteen vaikutus lakiesitykseen

Lausunnoissa esitetyt näkökohdat on otettu esityksen jatkovalmistelussa huomioon monin tavoin. Olennaisin muutos on hallituksen esitysluonnokseen lisätty uusi turvaamistoimenpide, yhdistelmärangaistusta suorittavan säilöönotto, joka mahdollistaa valvonta-aikana velvollisuuksiaan törkeästi rikkoneen valvottavan toimittamisen vankilaan jo ennen valvonta-ajan muunnon käsittelyä käräjäoikeudessa. Säilöönotto olisi käytettävissä myös tilanteissa, joissa valvottava kieltäytyy valvonta-ajan aloittamisesta tai hänellä on sen suorittamiseen este. Lisäksi valvonta-ajan muuntoa koskevaa sääntelyä kieltäytymis-, rikkomis-, ja estetilanteissa on yhtenäistetty ja törkeän velvollisuuksien rikkomisen kriteerit on kirjattu säännökseen.

Myös rangaistuksen koventamisperusteita koskevaa ehdotusta on lausuntopalautteen perusteella muutettu. Ehdotuksessa ollut rangaistuksen koventaminen valvonta-aikana nostetun syytteen vuoksi poistettiin, koska lausunnoissa huomautettiin sen johtavan tuomittujen eriarvoiseen kohteluun. Joitakin muutoksia tehtiin myös rangaistusajaksi lukemista ja muutoksenhakua koskeviin säännöksiin.

Osa lausunnonantajista piti ehdotettua rikoslain 2 c luvun 11 §:n 3 momenttia ehdonalaisen vapauden koeajan ja yhdistelmärangaistuksen valvonta-ajan välisestä suhteesta vaikeaselkoisena, joten säännöstä on selvennetty. Lausuntojen perusteella on muutettu myös sääntelyä valvonta-ajan kulumisesta tutkintavankeusaikana siten, että valvottavan oleminen vangittuna ei katkaisisi valvonta-aikaa.

Lisäksi esitykseen sisältyviin liitelakeihin on tehty joitakin lausunnonantajien ehdottamia täsmennyksiä.

LIITE

Jakelussa mainitut

Asia: LAUSUNTOPYYNTÖ

Viite: Hallituksen esitys yhdistelmärangaistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Oikeusministeriö on valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi yhdistelmärangaistusta koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksen taustalla on oikeusministeriön asettaman työryhmän mietintö ”Vakavan väkivallan vähentäminen” (Oikeusministeriön mietintöjä ja lausuntoja 37/2012) ja siitä saatu lausuntopalaute.

Oikeusministeriö esittää, että lainsäädäntöön lisättäisiin säännökset uudenlaisesta rangaistuksesta, joka koostuisi ehdottomasta vankeudesta ja sen jälkeisestä valvonta-ajasta. Seuraamus olisi nimeltään yhdistelmärangaistus. Yhdistelmärangaistus voitaisiin tuomita vakavan rikoksen uusijalle, jota on pidettävä erittäin vaarallisena toisen hengelle, terveydelle tai vapaudelle. Yhdistelmärangaistus korvaisi voimassa olevan rikoslain 2 c luvun 11 §:n, joka mukaan rikoslaissa määritellyn vakavan rikoksen uusinut voidaan tuomita suorittamaan koko rangaistusaika vankilassa.

Valvonta-aika olisi osa yhdistelmärangaistusta koskevaa tuomiota, ja sen aikana valvottavalla olisi erilaisia velvollisuuksia. Valvonta-aika olisi työryhmän ehdotuksesta poiketen yksi vuosi.

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne oheisesta luonnoksesta, jonka liitteenä ovat säädösehdotukset ja tiivistelmä ruotsin kielellä. Korkeimmalle oikeudelle, eduskunnan oikeusasiamiehelle ja valtioneuvoston oikeuskanslerille varataan tilaisuus lausua ehdotuksista. Lausunto pyydetään toimittamaan sähköisessä muodossa osoitteeseen: oikeusministerio@om.fi viimeistään 9.5.2016. Lisätietoja antavat tarvittaessa hallitusneuvos Paulina Tallroth (02951 50146), erikoissuunnittelija Tuuli Herlin (02951 50602) ja hallitusneuvos Ulla Mohell (02951 50576).

Ylijohtaja

Arto Kujala

Hallitusneuvos

Paulina Tallroth

Jakelu:

Eduskunnan oikeusasiamies

Valtioneuvoston oikeuskansleri

Korkein oikeus

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sisäministeriö

Helsingin hovioikeus

Helsingin kärjäoikeus

Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus

Lapin kärjäoikeus

Helsingin hallinto-oikeus

Valtakunnansyyttäjänvirasto

Länsi-Suomen syyttäjänvirasto

Itä-Suomen syyttäjänvirasto

Poliisihallitus

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö

Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanoyksikkö

Etelä-Suomen rikosseuraamusalue

Länsi-Suomen rikosseuraamusalue

Itä- ja Pohjois-Suomen rikosseuraamusalue

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Vankiterveydenhuollon yksikkö

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, psykiatrisen vankisairaala

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, psykiatria

Vanhan Vaasan sairaala

Niuvanniemen sairaala

Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta

Itä-Suomen yliopiston yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta

Lapin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta

Turun yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta

Helsingin yliopisto, Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti

Suomen Lakimiesliitto

Suomen Asianajajaliitto

A-klinikkasäätiö

Kriminaalihuollon tukisäätiö Krits ry

Kris Etelä-Suomi ry

OIKEUSMINISTERIÖ JUSTITIEMINISTERIET

ISSN-L 1798-7105
ISBN 978-952-259-532-4 (PDF)

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.oikeusministerio.fi